

12.1.2021
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

Bitcoinin arvo noussut korkeammalle kuin koskaan – samalla huoli sijoittajansuojasta kasvaa

Kirjoittaja Tytti Tanninen työskentelee Fivassa digitalisaatioasiantuntijana.

Virtuaalivaluutta bitcoinin arvo ylitti ensimmäistä kertaa 20 000 dollaria joulukuun 2020 puolivälissä. Jo kahdessa viikossa eli vuodenvaihteessa 2021 ylittyi 30 000 dollarin ja tästä viikon päästä 40 000 dollarin raja. Bitcoinin arvo siis nousi korkeammalle kuin koskaan ja vielä tuplasi tämän arvon vain kolmen viikon aikana. Arvon nousun on esitetty johtuvan esimerkiksi koronan aiheuttamasta epäluottamuksesta perinteisempiin sijoituskohteisiin tai maksupalveluyritys PayPalin ilmoituksesta laajentaa Yhdysvaltain liiketoimintaansa virtuaalivaluuttojen myynti-, osto- ja säilytyspalveluihin. On myös todennäköistä, että runsas uutisointi arvon noususta on vaikuttanut vauhdikkaaseen arvonkehitykseen. Bitcoin muodostaa ylivoimaisesti suurimman osan virtuaalivaluuttamarkkinoiden arvosta¹.

Bitcoinin arvo kävi lähellä 20 000 dollarin arvoa myös vuonna 2017. Tällöin [eurooppalaiset valvontaviranomaiset, mukaan lukien Finanssivalvonta, julkaisivat yhteisen varoituksen virtuaalivaluuttoista](#). Nousukiito päättyi romahdukseen, kun arvo laski rajusti ja putosi lopulta noin 3 000 dollariin. Bitcoin on tänä päivänä yhä yhtä altis äkillisille arvonmuutoksille, sillä bitcoinin arvoa ei takaa mikään; arvoa ei tue muu varallisuus tai takaa mikään toimija. Bitcoinin arvo perustuu täysin kysyntään ja tarjontaan eli siihen, kuinka paljon sillä uskotaan olevan markkinoilla arvoa. Arvonmäärittästä ei säännellä eikä valvota, mikä tekee bitcoinista myös alttiin hintamanipulaatiolle. Hintamanipulaatio tarkoittaa arvon kehityksen ohjausta keinotekoisesti aidon kysynnän ja tarjonnan sijaan.

Viimeaikaisista uutisista huolimatta on siis jatkossakin syytä varovaisuuteen. Bitcoinin ja muihin virtuaalivaluuttoihin sijoitettaessa on varauduttava voimakkaisiin arvonmuutoksiin, myös arvon suureen laskuun. Bitcoinin ja muihin virtuaalivaluuttoihin liittyy voimakkaiden arvonvaihteluiden lisäksi esimerkiksi korostunut kyberriski, koska virtuaalivaluutat ovat olemassa vain digitaalisessa muodossa eikä esimerkiksi niiden säilyttämiseen tai siirtämiseen liittyviä tietoturva-vaatimuksia ole yhdenmukaistettu eri maiden välillä. Kaikki virtuaalivaluutat eivät myöskään ole likvidejä eli helposti vaihdettavissa rahaksi. Sijoittajan on paitsi pystyttävä sietämään äärimmäisen epävarmaa arvonkehitystä myös osattava pitää huolta riittävän turvallisesta säilytyksestä. Tämä tarkoittaa esimerkiksi varmistumista digitaalista omaisuutta säilyttävän palveluntarjoajan luotettavuudesta.

Kyberriskeihin ja jossain määrin myös sijoittajansuojaan liittyviin puutteisiin puututaan tulevaisuudessa EU-lainsäädännön tasolla. Euroopan komissio julkaisi syyskuun 2020 lopulla osana digitaalisen rahoituksen pakettiaan [kryptovarojen markkinoita koskevan asetusehdotuksen \(MiCA = Markets in Crypto Assets\)](#), joka koskee myös virtuaalivaluuttoja. Asetuksen voimaantulon jälkeen muun muassa kryptovarojen säilytys- ja vaihtopalvelujen, markkinapaikkojen ja kryptovarioihin liittyvien erilaisten sijoituspalvelujen² tarjoaminen edellyttää toimilupaa asianmukaiselta valvovalta viranomaiselta. Toimiluvan saaminen edellyttää Suomen nykyiseen valvontakehikkoon ([laki virtuaalivaluutan tarjoajista](#)) verrattuna uutena esimerkiksi

- vakavaraisuusvaatimusten täyttämistä
- valitusten käsittelymenettelyn käyttöönottoa
- eturistiriitatilanteiden ilmoittamista asiakkaille.

¹ Hintaseurantasivusto CoinMarketCapin mukaan 8.1.2021 "Bitcoin Dominance" oli 69.7 % kaikkien sivustolla seurannassa olevien virtuaalivaluuttojen arvosta.

² Palvelut eivät ole sijoituspalveluja sijoituspalvelulain (747/2012) 1 luvun 15 §:ssä tarkoitettussa merkityksessä, mutta vertautuvat niihin. Komission kryptovara-asetusehdotus ei koske sijoituspalvelulain 1 luvun 14 §:n mukaisiksi rahoitusvälineiksi luokiteltavia kryptovaroja tai virtuaalivaluuttoja.

12.1.2021
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

Suomalaisille virtuaalivaluutan tarjoajille on nyt jo asetettu joitakin tietoturva vaatimuksia ([Fivan määräykset ja ohjeet](#)), mutta MiCAn myötä kryptovarapalvelun tarjoajien on noudatettava koko finanssialan digitaalista häiriönsietokykyä koskevaa yhteistä uutta DORA-asetusta ([Digital Operational Resilience Act](#)). Myös DORA julkaistiin osana Euroopan komission digitaalisen rahoituksen pakettia, eikä siten ole vielä voimassa.

Uusi sääntely ei kuitenkaan, ainakaan nykyisessä ehdotusmuodossaan, tule vaikuttamaan bitcoinin tai muiden jo liikkeessä olevien virtuaalivaluuttojen tai kryptovarojen arvonmuodostuksen valvontaan. Bitcoinin ja sen kaltaisten virtuaalivaluuttojen arvo perustuu jatkossakin vain kysynnälle ja tarjonnalle. Virtuaalivaluutat ovat ainoastaan digitaalisessa muodossa olemassa oleva hyödyke, mikä erityisesti altistaa ne kyberhyökkäysriskeille. Virtuaalivaluuttoihin perustuvat sijoitustuotteet ovat äärimmäisen volatiileja eikä niiden voida katsoa sopivan vähittäissijoittajille. Monimutkaisimpien tuotteiden tarjoaminen vähittäissijoittajille on jopa kielletty esimerkiksi [Isossa-Britanniassa](#)³. Institutionaaliset sijoittajatkin, kuten esimerkiksi vakuutus- ja rahastoyhtiöt, sijoittavat virtuaalivaluuttoihin yleensä vain marginaalisen osan koko sijoitusportfoliostaan, mikäli tällaisia sijoituksia ylipäätään tekevät.

³ Myös esimerkiksi [Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen \(ESMA\)](#) on asettanut kryptovaroille rakentuvia sijoitustuotteita koskevia tuoteinterventioita.